

Arta lui Ioan Zibilianu

De-a lungul timpului, orfevrăria s-a ridicat de la nivel de meșteșug, la cel de artă. S-au făurit cupe, potire, patene (talere), bijuterii și alte obiecte de uz comun, care în cazul artiștilor au devenit obiecte de artă. Dar oare, cum și prin ce mijloace tehnice și artistice se manifestă în metaloplastie meșterul artist, Ioan Zibilianu? De cele mai multe ori, artistul folosește arama (cuprul), ca materie primă, pe care o prelucrează prin ciocănire pe nicovală, pe bucăți de plumb sau pe un suport special, în care domină smoala. Ciocănirea se face cu diferite ciocane și ponoane, pe ambele fețe ale plăcii de aramă. Motivele decorative cel mai des folosite sunt cele vegetale și anume: frunze, flori, vrejuri, precum și cele animale: grifon, cerbi, căprioare, vulturi, păuni și cocoși de munte. Cel mai adesea, motivul vrejului este tratat în manieră

art-nouveau. Motivele mai sus arătate constituie module repetative, care crează un ritm binevenit decorului. Floarea și vrejul, tratate alternativ crează un ritm binar, care vine să scoată în evidență motivul central. Totodată, suprafețele șlefuite, lucioase, vin să alterneze cu suprafețele pansonate, care sunt mai întunecate și mate. Astfel, artistul crează o suprafață interesantă, vie și armonioasă, care atrage atenția privitorului. Armonia reiese și din proporția impecabilă găsită între elementele constitutive ale obiectului de artă. Prin îndemânarea și măiestria sa, Ioan Zibilianu, îmi amintește de marii maieștrii orfevrari ai secolelor trecute din Brașov, Sighișoara, Mediaș și Sibiu. Doresc să adaug că, și în secolul XX, am cunoscut un mare maestru la Cluj, pe Furhmann.

Fiecare patenă, cupă, potir sau fructieră a maestrului Ioan Zibilianu, se constituie în operă de artă. Țin să adaug că, și motivul solar precum și spirala, valul și emisfera au fost utilizate ca decorație. Dar oare aceste obiecte mai sunt utilizate în gospodărie sau în instituții? Tot mai rar. Atunci pentru ce se confecționează aceste obiecte? Pentru că, fiecare obiect de artă, are o semnificație profundă și anume: cupa simbolizează belșugul sau vasul, care conține elixirul nemuririi, Sfântul Graal, în care s-a strâns sângele lui Isus Hristos. Cupa conține sângele, principiul vieții, ea corespunde inimii și centrului. Potirul este și el simbolul Graalului, precum și simbol al corabiei, al arcei, care conține germenii renașterii ciclice, al tradiției pierdute. Cupele euharistice, care conțin trupul și sângele lui Hristos au simbol analog cu cel al Graalului.

Cupa este și simbol al pregătirii pentru comuniune în adorare și dragoste, este cupa dragostei sau vinului bucuriei, este totodată simbol feminin, este vasul în care se toarnă viață.

Cuprul sau arama reprezintă apa, principiul fundamental al vieții. Același simbol îl au și patena (farfuria) și în plus mai semnifică și dăruirea de sine.

Soarele, care apare în centrul patenelor este simbolul luminii și al vieții. Soarele se află în centrul cerului așa cum inima se află în centrul pământului; este vorba de soarele spiritual, care reprezintă cunoașterea, central spiritual primordial. Isus este reprezentat ca un soare, care răspândește dreptate, este soarele adevărului, soarele spiritual, inima lumii.

Principiul solar este figurat printr-un mare număr de flori și animale, cum ar fi: crizantema, lotus, floarea soarelui, vulturul, și cerbul, motive decorative întâlnite în lucrările lui Ioan Zibilianu.

Păunul este și el un simbol solar, simbol al frumuseții, al vanității. Penajul deschis reprezintă cerul înstelat, simbol al nemuririi.

Vulturul, pasăre solară, rege al păsărilor, simbolizează spiritualitatea superioară. Figura vulturului indică regalitatea, tendința spre culmi, zbor iute, agilitate, și vigoare. Vulturul este și simbol al contemplării, este identificat cu Hristos în anumite scrieri din Evul mediu, și este atribuit Sfintei Evanghelii a lui Ioan. Misticii din Evul mediu compară rugăciunea cu aripile vulturului, care se ridică spre lumină. Totodată prin caracterul lui de pasăre de pradă, simbolizează voința și puterea neînduplecată și mistuitoare. Dar vulturul poate fi simbolul lui antichrist, simbol al orgoliului, opresiunii, prădării, cruzimii și lăcomiei.

Cerbul este asemuit cu arborele vieții, el este vestitorul luminii, mediator între cer și pământ, aparținând unei serii de simboluri asociate, ca: arborele vieții, coarnele și crucea. Alte teme abordate de artist, sunt portretele de călugări, copii, fete, femei și a lui Dracula.

Două dintre compozițiile din album, reprezintă: prima, o scenă de luptă și a doua, cu un cosaș.

Dacă privim operele maestrului Ioan Zibilianu, trebuie să cunoaștem semnificația fiecărui simbol și astfel vom intra într-o lume fantastică, unde floarea, pasărea, valul, cerbul și alte elemente decorative pot avea semnificații filosofice profunde.

Nu știu dacă artistul s-a gândit la ele, dar mie îmi place să cred, că da, pentru că, altfel nu le-am fi întâlnit în toate oprele sale.

Merită să luați în mână o patenă sau o cupă sau un potir și să-l citiți!

Încercați, și veți fi foarte mulțumiți!

*Prof. Vasile MUREȘAN
artist plastic, muzeograf expert*